

AGITOVANÉ CHOVÁNÍ, NEKLID

Příčiny: bolest, nevolnost, nitrolební hypertenze, nitrolební krvácení, hypoxie, strach, infekce, gastroezofageální reflux, retence moči, zácpa, porucha pasáže trávicího traktu, nadměrné svalové napětí a spasmy, orgánová insuficience, nepříjemné prostředí (teplo/zima, ostré světlo, hluk, ...), nepříjemná poloha.

Léčba:

- Dle možnosti odstranit vyvolávající příčinu.
- Je třeba vytvořit pro dítě co nejpříjemnější prostředí (klidné, známé, ideálně domov a zejména přítomnost blízkých osob). Často pomůže zklidnění jemným dotykem, známým hlasem, vůní, zpěvem, broukáním... Důležité jsou také orientační předměty – známé obrazy, hodiny, kalendář, skříň, ...
- Farmakologická léčba: benzodiazepiny (midazolam, diazepam), neuroleptika (chlorpromazin, levomepromazin, haloperidol, tiaprid, chlorprothixen), chloralhydrát, dle potřeby vhodná analgosedace (ztlumení bolesti + celkové zklidnění, např. kombinace morfin + midazolam).
- Při hypoxii podání zvlhčeného kyslíku nosními brýlemi či obličejovou maskou. Není nezbytně nutné monitorovat v terminální fázi saturaci pulsní oxymetrií, dostačující je sledovat prokrvení periferie dítěte

ÚZKOST, STRACH

Úzkost a strach zcela přirozeně provázejí neléčitelné onemocnění a s tím, jak postupuje, děti intenzivně cítí blížící se konec. Mají strach ze smrti, z odchodu do neznáma, ze samoty, ze ztráty blízkých osob, bojí se jejich utrpení. Děti se uzavírají do sebe, nechťejí komunikovat s okolím, přestávají si hrát, chodit ven, vídat kamarády. Mohou odmítat léčbu i stravu.

Klasicky se podle Elisabeth Kübler-Rossovové uvádí pět fází vyrovnávání se s nemocí:

- negace (šok, popření),
- agrese (hněv, vzpoura),
- smlouvání (vyjednávání),
- deprese,
- smíření (souhlas).

Nemusí přijít všechny fáze, naopak se některé mohou opakovaně vracet.

Pomoc:

- Na prvním místě je to přítomnost blízkého člověka, rodičů, pečujících osob, kteří jsou zdrojem jistoty a bezpečí. Naopak odloučení od milované osoby je pro dítě větším stresem než nemoc samotná.
- Důležité je vědět, že všechny tyto pocity jsou zcela přirozené a dítě i okolí si jimi musejí projít, musejí se dotknout vnitřní bolesti a úzkosti.
- Dítě potřebuje pociťovat naši blízkost, lásku, oporu, ale také sílu a víru. Spoustu věcí dokáže vnímat skrze nás a to ho dokáže velmi ovlivnit. Měli bychom respektovat jeho

přání být např. více o samotě, ale měli bychom mu být nablízku a připraveni pomoci, když to bude potřebovat.

- Měli bychom dokázat s dítětem hovořit co nejotevřeněji, děti kolikrát přijmou snáze a samozřejměji pravdu než lež a mlčení, které jim nahánějí strach.
- Dobré je podporovat soběstačnost dítěte, vést v rámci možností co „nejnormálnější život“, účastnit se aktivit, které přísluší danému věku.
- Využít lze psychoterapie, terapie hrou, ...
- Podávání psychofarmak – anxiolytika, antidepressiva.

PORUCHY SPÁNKU

Příčiny: strach, úzkost, narušení spánkového režimu, spánek v průběhu dne, bolest.

Léčba:

- snaha o odstranění příčiny, úprava režimu, večerní zklidnění, pravidelný večerní rituál s navazujícím spánkem (sprcha, pohádka, písnička, teplý nápoj a podobně);
- farmakologická léčba – antihistaminika (promethazin na noc), benzodiazepiny, sedativní antidepressiva, chlorpromazin, zolpidem;
- melatonin – například u dětí s poruchami centrální nervové soustavy.